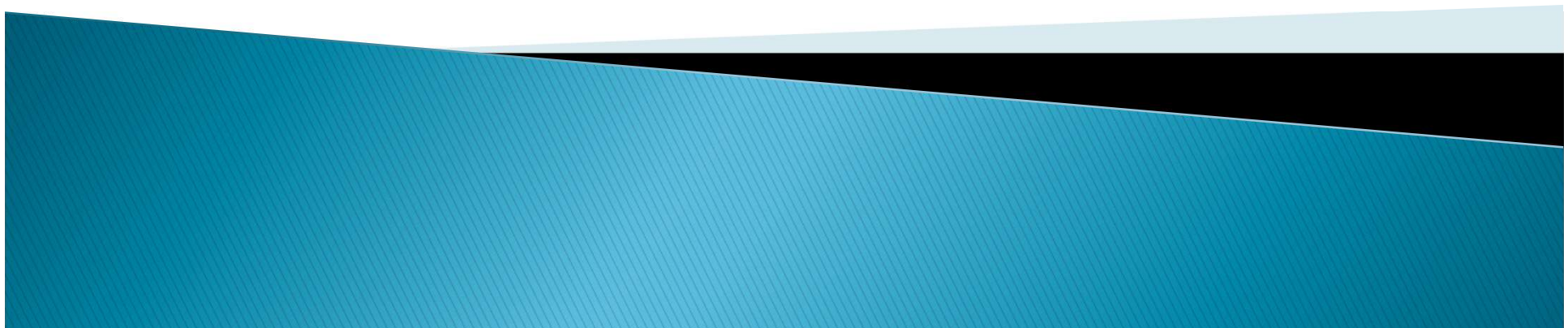

Gotowość szkolna dziecka 6 - letniego

Agnieszka Bajda –nauczyciel wychowania
przedszkolnego

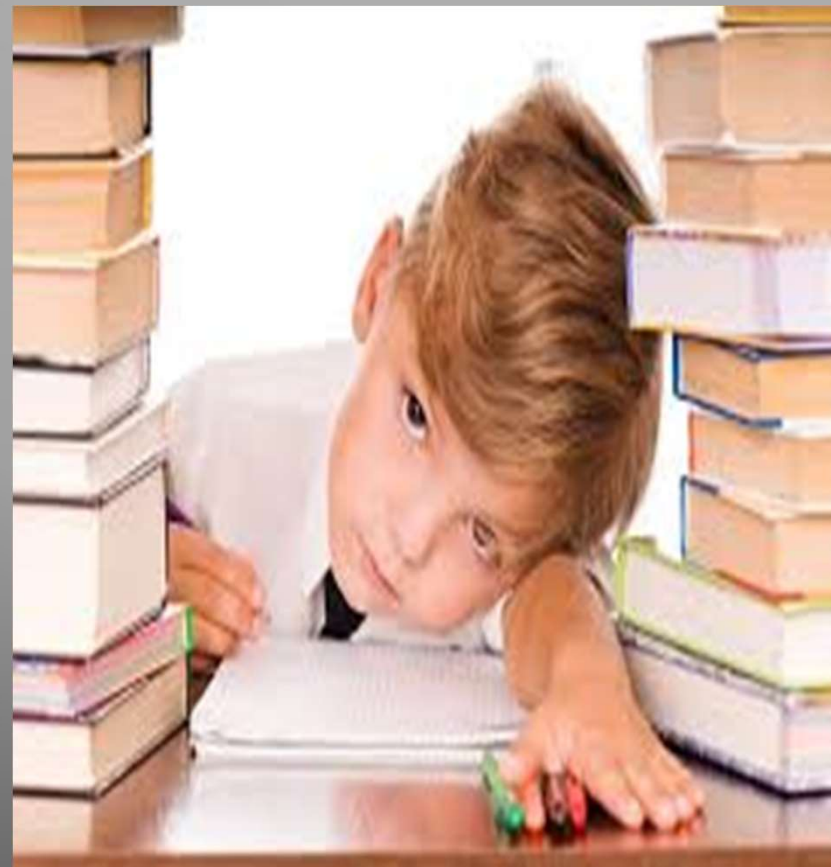
Od pierwszych chwil życia dziecko podejmuje wysiłek związany z rozwojem. Wyrusza w długą drogę, na której w pewnym momencie napotka SZKOŁĘ.

Aby szkoła stała się wspaniałą przygodą i pomocą w dążeniu do samorealizacji, musi pojawić się w odpowiednim momencie – który nazywać możemy **GOTOWOŚCIĄ SZKOLNĄ**

Czym jest gotowość szkolna?

- „Gotowość” w rozumieniu J. Brunera „nie jest stanem, na który wystarczy czekać, ale trzeba ją wykształcić.”
- Zarówno w praktyce, jak i w teorii edukacyjnej pojęcia **"dojrzałość szkolna"** i **"gotowość szkolna"** używane są zamiennie. Dojrzałość szkolną można rozpatrywać w kontekście aktualnego rozwoju dziecka, zaś gotowość szkolną w aspekcie jego najbliższego rozwoju.

- ▶ **Gotowość (dojrzałość) szkolna** oznacza osiągnięcie przez dziecko takiego poziomu rozwoju intelektualnego, społeczno-emocjonalnego i fizycznego, który pozwala mu sprostać wymaganiom stawianym przez szkołę. W związku z tym gotowość szkolna w dużej mierze zależy od harmonijnego rozwoju dziecka we wszystkich tych strefach.
- ▶ Aby przebiegał on bez przeszkód, w przedszkolu realizuje się roczny obowiązek przygotowania do nauki w szkole. Podstawa Programowa Wychowania Przedszkolnego wyznacza nauczycielom liczne cele pracy dydaktyczno-wychowawczej, dzięki której dzieci mają zdobyć kompetencje i umiejętności niezbędne do podjęcia edukacji szkolnej.

Dojrzałością szkolną określa się stopień rozwoju dziecka niezbędny do podjęcia różnorodnych obowiązków, jakie niesie ze sobą życie szkolne. Jest to gotowość, chęć ich wypełniania, chęć uczenia się, pewna samodzielność oraz taki poziom rozwoju fizycznego, umysłowego, emocjonalnego i społecznego, który pozwoli małemu uczniowi podołać wymaganiom stawianym przez szkołę; przystosować się do nowych warunków oraz zapewnić dobre samopoczucie w grupie rówieśniczej i osiągnięcie sukcesów w nauce.

Przygotowanie do szkoły należy więc rozumieć jako wszechstronny rozwój osobowości, a więc pod względem fizycznym, zdrowotnym, umysłowym i społeczno-emocjonalnym.

Rozwój każdego dziecka przebiega inaczej – „po swoim” we własnym tempie i kolejności

- Dzieci osiągają dojrzałość szkolną w różnym czasie. Decydują o tym nie tylko **czynniki biologiczne, ale także środowiskowe i wychowawcze,**
- **Gotowość do rozpoczęcia nauki w szkole** uzależniona jest m.in. : od rozwoju dziecka od tego , jak długo dziecko uczęszczało do przedszkola czy miało okazję współdziałać z innymi dziećmi w najbliższym otoczeniu w jaki sposób dorośli zaspokajali jego potrzeby poznawcze i uczuciowe w jaki sposób stawiano dziecku wymagania dostosowane do jego możliwości, a jednocześnie rozwijające pożądane społecznie formy zachowania

Czynniki indywidualne związane z dzieckiem

- ▶ Są to przekazane drogą genetyczną lub wrodzone właściwości organizmu, a przede wszystkim ośrodkowego układu nerwowego, które leżą u podłoża wyższych czynności psychicznych. Wśród nich wymienić można: stan zdrowia, płeć, właściwości psychiczne (m.in. cechy pamięci, poziom rozwoju pamięci wzrokowej, sprawność myślenia, poziom wypowiedzi słownych, sprawność operowania słownictwem). Należą tu również potrzeby, predyspozycje dziecka, temperament oraz zainteresowania.

Czynniki związane z środowiskiem rodzinnym

Od jakości i ilości doświadczeń, jakie dostarcza małemu dziecku środowisko rodzinne zależy jego rozwój umysłowy, sposób zachowania się, dostosowanie do norm przyjętych w społeczności, w której żyje. Rodzina bowiem, to najważniejszy ośrodek wpływów, zaś dla nauczyciela jest ona wielkim sprzymierzeńcem, który pomaga zarówno w dobrym poznaniu dziecka, jak i we wczesnym wykryciu ewentualnych trudności i niepowodzeń dziecka

„Jakość związków rodzinnych wywiera głęboki i istotny wpływ na rozwój psychiczny dziecka. **Rodzina**, która jest zdolna do wykonywania konsekwentnie i z powodzeniem swych rodzinnych zadań, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i więzi każdemu ze swych członków i nadaje sens ich zamierzeniom, kierunkom działania, osiągnięciom i daje poczucie własnej wartości.

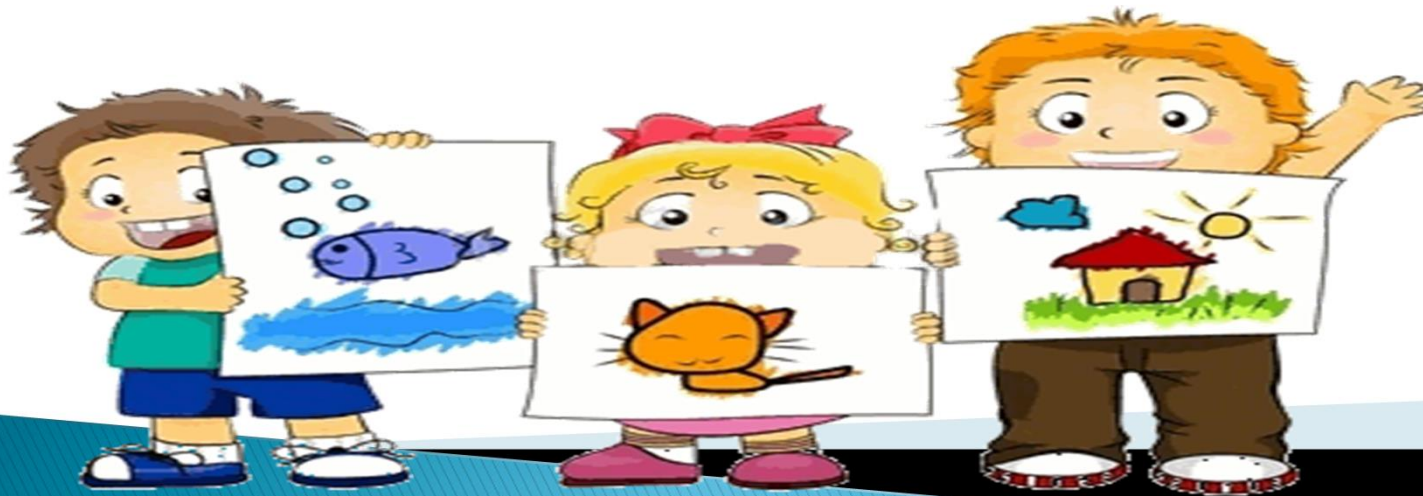
Czynniki zewnętrzne związane ze środowiskiem – przedszkole

- ▶ Im dłuższy czas dziecko uczęszcza do przedszkola, tym większa istnieje szansa na zapewnienie harmonijnego rozwoju we wszystkich dziedzinach. Rozwój sfery emocjonalnej zależy od ilości kontaktów społecznych. Przedszkole jest miejscem, w którym nawiązanie kontaktów jest łatwiejsze. Dziecko poznaje zasady współżycia w grupie, uczy się prawidłowego zachowania w różnych sytuacjach. Podczas zabaw i zajęć zdobywa wiedzę, która wpływa na poziom dojrzałości umysłowej. Kształci umiejętność rozumowania, analizy i syntezy, zdolność zapamiętywania i swobodnego wypowiedzania się na temat. Poznaje podstawowe pojęcia z zakresu edukacji matematycznej. Ma możliwość systematycznego uczestnictwa w zabawach ruchowych.

Rozwój dziecka w poszczególnych sferach powinien być harmonijny, to znaczy taki, by w każdej dziedzinie tempo zmian było podobne. Wówczas wszystkie aspekty rozwoju pozostaną w ścisłym związku. Gotowość do podjęcia nauki wymaga ogólnej dojrzałości dziecka i dlatego rozwój we wszystkich sferach jest bardzo ważny. Rozpatrując gotowość do nauki, powinniśmy wziąć pod uwagę rozwój procesów poznawczych i ruchowych, które umożliwiają opanowanie podstawowych technik szkolnych jak czytanie, pisanie i liczenie, rozwój społeczny, emocjonalny i fizyczny a także zasób umiejętności i wiadomości, stanowiąc podstawę nauki w klasie pierwszej. Im bardziej harmonijna jest ta dojrzałość, tym większa będzie gwarancja powodzenia dziecka w nauce.

Wyznaczniki dojrzałości szkolnej

- ▶ **Rozwój fizyczny**, czyli prawidłowe i stosowne do wieku takie ukształtowanie kości, mięśni, narządów wewnętrznych, układu nerwowego, narządów zmysłów, które zapewnia odpowiednią odporność na zmęczenie, wysiłek fizyczny, choroby, a także dobrą sprawność we wszystkich zakresach motoryki ze szczególnym uwzględnieniem precyzyjnych ruchów rąk i palców, niezbędnych przy pisaniu.

Właściwości rozwojowe i kompetencje jakie powinno posiadać dziecko rozpoczynające naukę- rozwój fizyczny

- Dziecko jest ogólnie zdrowe
- Jego wzrost i waga są odpowiednie do wieku
- Jest odporne na choroby i zmęczenie (np. potrafi pracować przez dłuższy czas przy stoliku)
- Prawidłowo funkcjonują jego narządy zmysłów: szczególnie wzrok i słuch (ewentualne wady są zdiagnozowane i odpowiednio korygowane) oraz narządy wewnętrzne
- Ma prawidłowo działające narządy mowy

Rozwój ruchowy

- ▶ Wskazuje na ścisły związek między rozwojem fizycznym a rozwojem poznawczym dziecka. Rozwój ruchowy dziecka w wieku przedszkolnym cechuje względna harmonijność. Dziecko doskonali swe ruchy postawno- lokomocyjne (motoryka duża) , jak też ruchy warunkujące sprawne wykonywanie czynności na przedmiotach (motoryka mała) . Następuje dalszy rozwój i doskonalenie się ruchów narzędziowych (praksyj), co wydatnie wpływa na wzrost samodzielności i zaradności dziecka.
- ▶ Do elementów rozwoju ruchowego istotnych dla dojrzałości szkolnej zaliczyć można:
  - ▶ **Motorykę małą**
  - ▶ **Motorykę dużą**
  - ▶ **Koordinację wzrokowo – ruchową**
  - ▶ **Orientację przestrzennie – kierunkową**

Sprawność manualna motoryka mała

- ▶ Rozwój tej sfery przejawia się w uzyskaniu kontroli nad ruchami ramienia, przedramienia i nadgarstka, a także nad doskonaleniem drobnych mięśni dłoni i palców. Sprawność manualna i grafomotoryczna widoczna jest u przedszkolaka w pracach zręcznościowych, samoobsłudze oraz podczas wykonywania prac graficznych. Podczas manipulacji dziecko nie tylko bawi się, ale także uczy posługiwać różnymi przedmiotami codziennego użytku: ołówkiem, pędzlem, nożyczkami, sztućcami.
- ▶ Sprawność manualna związana jest ze zdolnością posługiwania się narzędziami, takimi jak przybory pisarskie oraz plastyczne (ołówki, kredki, nożyczki), związana z ich właściwym chwytem oraz skutecznym stosowaniem.

Dlaczego prawidłowy chwyt jest tak istotny ?

- ▶ Nieprawidłowy chwyt narzędzia pisarskiego może powodować napięcie w mięśniach dłoni oraz prowadzić do jej zmęczenia, a co za tym idzie zmniejszenia wydajności i wytrzymałości przy pisaniu bądź rysowaniu. W przyszłości może to doprowadzić nawet do uszkodzenia stawów w palcach. Wszystkie inne chwytaki powodują, że nacisk na ołówek lub kartkę jest zbyt silny lub zbyt luźny, a co za tym idzie rozprasza dziecko i nie pozwala na pełną kontrolę ruchów pisaka. Niektóre odmiany nieprawidłowego chwytaku obniżają znacząco jakość i czytelność pisma.

Poprawnie trzymany ołówek znajduje się pomiędzy kciukiem a palcem wskazującym, oparty na palcu środkowym dla wzmocnienia stabilności.

Źródło: M. Dmochowska „Zanim dziecko zacznie pisać”

Motoryka duża

- ▶ Motoryka duża stanowi wszystkie obszerne ruchy, w które jest zaangażowane całe nasze ciało lub jego znaczna część, np. ręce i nogi. Odnosi się do ruchu, określa takie sprawności jak chodzenie, stanie, bieganie, skakanie, rzucanie, wspinanie się, jazda na rowerze, pływanie i utrzymywanie równowagi. Rozwój motoryczny polega na osiągnięciu kontroli nad ruchami ciała. Warto zauważyć, że to właśnie motoryka duża (aktywność ruchowa) najsilniej wpływa na rozwój motoryki małej (czynność manualnych) i jest względem niej nadrzędna. To właśnie dzięki aktywności ruchowej najefektywniej rozwija się koordynacja ruchowa i koncentracja uwagi dziecka, co pozwala mu na wykonywanie coraz bardziej złożonych czynności, takich jak rysowanie, czy pisanie.

Motoryka duża

- ▶ Motoryka duża stanowi wszystkie obszerne ruchy, w które jest zaangażowane całe nasze ciało lub jego znaczna część, np. ręce i nogi. Odnosi się do ruchu, określa takie sprawności jak chodzenie, stanie, bieganie, skakanie, rzucanie, wspinanie się, jazda na rowerze, pływanie i utrzymywanie równowagi. Rozwój motoryczny polega na osiąganiu kontroli nad ruchami ciała. Warto zauważyć, że to właśnie motoryka duża (aktywność ruchowa) najsilniej wpływa na rozwój motoryki małej (czynność manualnych) i jest względem niej nadrzędna. To właśnie dzięki aktywności ruchowej najefektywniej rozwija się koordynacja ruchowa i koncentracja uwagi dziecka, co pozwala mu na wykonywanie coraz bardziej złożonych czynności, takich jak rysowanie, czy pisanie.

Orientacja przestrzenno-kierunkowa

- ▶ Kształtuje się u dziecka przez wiele lat. Jest to zdolność odróżniania strony lewej od prawej oraz określania relacji przestrzennych typu nad, pod, za. Umożliwia piszącemu dziecku orientację na kartce papieru oraz podjęcie decyzji, jak ułożyć elementy graficzne pisma, które jest przecież zestawem kresek i kółek położonych względem siebie w różnych relacjach przestrzennych.

Koordinacja wzrokowo-ruchowa

- ▶ Koordinacja wzrokowo-ruchowa jest to w najprostszym tłumaczeniu - umiejętność łączenia tego, co widzi oko z tym, co wykonuje ręka tj. przeniesienie obrazu graficznego na ruch. Dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa jest niezbędna do wykonywania wielu codziennych czynności takich jak: pisanie, rysowanie, manipulowanie, ćwiczenia gimnastyczne czy nawet ubieranie lub inne czynności samoobsługowe.

Koordinacja wzrokowo-ruchowa

- ▶ Koordinacja wzrokowo-ruchowa jest to w najprostszym tłumaczeniu - umiejętność łączenia tego, co widzi oko z tym, co wykonuje ręka tj. przeniesienie obrazu graficznego na ruch. Dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa jest niezbędna do wykonywania wielu codziennych czynności takich jak: pisanie, rysowanie, manipulowanie, ćwiczenia gimnastyczne czy nawet ubieranie lub inne czynności samoobsługowe.

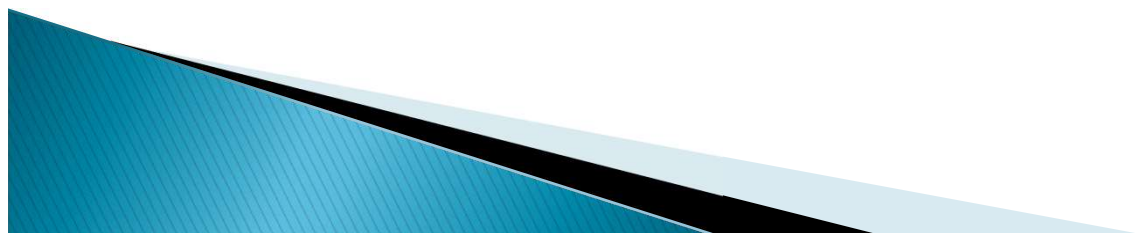

Właściwości rozwojowe i kompetencje jakie powinno posiadać dziecko rozpoczynające naukę – rozwój ruchowy

- ▶ Chętnie zdobywa nowe umiejętności.
- ▶ Ruch jest płynny, a chód i bieg skoordynowany.
- ▶ Utrzymuje równowagę
- ▶ Jest sprawne ruchowo: biega, skacze, jeździ na rowerze
- ▶ Powtarza sekwencje ruchowe
- ▶ Chętnie bawi się klockami, odtwarza konstrukcje według wzoru, nawleka korale.
- ▶ Potrafi w sposób celowy posługiwać się przedmiotami i narzędziami (prawidłowy chwyt) np. wycina nożyczkami, wiąże sznurowadła, kokardki, zapina guziki. Ruchy rąk powinny być skoordynowane i płynne by umożliwić odpowiedni poziom rysowania, pisania drobnych elementów w linijkach. Odpowiedni poziom koordynacji wzrokowo-ruchowej umożliwia wykonanie precyzyjnych czynności pod kontrolą wzroku.
- ▶ Samodzielnie wykonuje podstawowe czynności samoobsługowe : je, ubiera się, dba o higienę.
- ▶ Uzyskało podstawową orientację w schemacie własnego ciała, potrafi różnicować prawą i lewą stronę.
- ▶ Rozumie i właściwie stosuje pojęcia określające położenie przedmiotów w przestrzeni: pod, przed, obok, nad itp.;

- ▶ Orientuje się na płaszczyźnie (określa strony na kartce papieru: prawa, lewa, góra-dół, za-przed linia)
- ▶ Najczęściej wykonuje czynności jedną, tą samą ręką (wykształcona jest dominacja czynnościowa prawej lub lewej ręki).
- ▶ Prawidłowo trzyma ołówek, kredkę, nożyczki, itp.
- ▶ Stosuje prawidłowy nacisk, przytrzymuje drugą ręką kartkę, na której pisze (ręce ze sobą współpracują)
- ▶ Wykonuje ruchy ciągłe (przy wykonywaniu elementów graficznych),
- ▶ Posiada zdolność utrzymywania kierunku ruchu (rysowanie elementów wzdłuż linii poziomej),

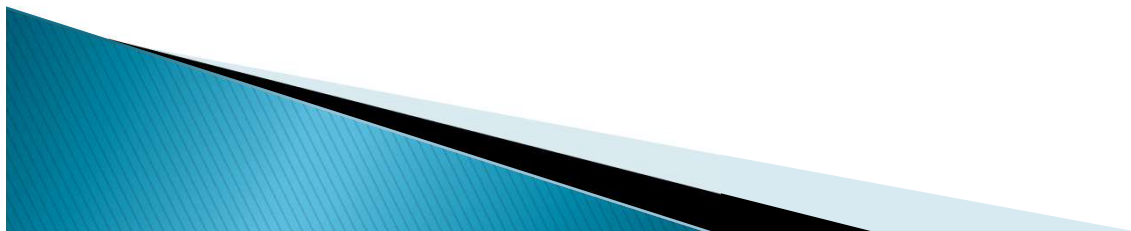

Dojrzałość poznawcza

Dojrzałość szkolna w aspekcie poznawczym dotyczy:

- ▶ Myślenia
- ▶ Uwagi
- ▶ Pamięci
- ▶ Spostrzegania tj. percepcji wzrokowej i percepcji słuchowej
- ▶ Mowy

Funkcje poznawcze powinny być rozwinięte na poziomie, który umożliwia osiągnięcie dobrych wyników w nauce. Ważne jest, aby dziecko w pierwszych latach nauki miało możliwość odnosić jak najwięcej sukcesów. Takie doświadczenia będą budowały pozytywne skojarzenia z nauką i podtrzymywały wysoką motywację do pracy i pokonywania ewentualnych trudności w przyszłości.

▶ **Uwaga**

To zdolność kierowania uwagi na wybrany obiekt (zgodny z poleceniem nauczyciela) – uwaga dowolna i skupiania jej przez określony czas – trwałość uwagi to kompetencje niezbędne dla funkcjonowania dziecka podczas zajęć w szkole i nauki.

▶ **Pamięć**

To zdolność do zapamiętania informacji, przechowywania ich oraz do swobodnego ich wydobywania w dowolnym momencie. W aspekcie dojrzałości szkolnej istotna jest :

Pamięć wzrokowa – zapamiętywanie wzorów graficznych (litery, cyfry, symbole).

Pamięć słuchowa – zapamiętywanie dźwięków mowy oraz usłyszanych informacji.

Pamięć sekwencyjna – zapamiętywanie materiału ułożonego w sekwencje (dni tygodnia, pory roku, miesiące).

Myślenie;

- ▶ to czynność tworzenia nowych informacji dzięki przetwarzaniu informacji już posiadanych. Poprawność myślenia zależy więc zarówno od ilości i jakości posiadanych informacji, jak i od zdolności ich przetwarzania. Myślenie dziecka przekraczającego próg szkoły powinno charakteryzować się możliwością operowania informacjami tak, aby rozumiało proste pojęcia, zasady, reguły i prawidłowości. Powinny pojawić się także początki umiejętności wnioskowania. Niezbędny jest również pewien zakres wiedzy o otaczającym dziecko środowisku – rodzinie, relacjach czasowych itp.

► **Spostrzeganie**

W okresie przedszkolnym ma ono jeszcze charakter mimowolny i odznacza się fragmentarycznością oraz niedokładnością, szczegóły subiektywnie bardziej istotne dla dziecka potrafią przysłonić mu inne cechy obserwowanych przedmiotów; Do podjęcia nauki czytania niezbędny jest odpowiedni poziom spostrzegania

wzrokowego (percepcja wzrokowa) – prawidłowa analiza i synteza materiału graficznego spostrzeganego wzrokowo oraz

słuchowego (percepcja słuchowa) – prawidłowa analiza i synteza materiału słownego odbieranego słuchowo.

Percepcja słuchowa

Czynności czytania i pisania wymagają nie tylko prawidłowego spostrzegania liter, ale także umiejętności wyodrębniania i przyporządkowywania im właściwych dźwięków. Percepcja słuchowa pozwala wyodrębniać dźwięki, słowa, sylaby, głoski z wypowiedzianej mowy (analiza), oraz łączyć pojedyncze głoski, sylaby w słowa lub w zdania (synteza). Percepcja słuchowa jest więc podstawowym ogniwem mechanizmu czytania głośnego, pisania ze słuchu; towarzyszy cichemu czytaniu, pisaniu z pamięci i pisaniu samodzielnemu

- ▶ **Percepcja wzrokowa**, czyli spostrzeganie wzrokowe jest to zdolność prawidłowego spostrzegania wzorów, kształtów, zdolność ich poprawnego zapamiętywania, porównywania, odtwarzania. Powszechnie wiadomo, że w toku nauki szkolnej dziecko w dużej mierze opiera się na spostrzeżeniach wzrokowych.
- ▶ Stopień rozwoju percepcji wzrokowej dzieci uważany jest za jeden z najważniejszych czynników warunkujących sukcesy szkolne dzieci. Właściwy poziom rozwoju percepcji wzrokowej jest warunkiem koniecznym, choć niewystarczającym do opanowania umiejętności czytania i pisania, ma też zasadniczy wpływ na opanowanie przez dziecko innych istotnych w nauce szkolnej umiejętności.

Mowa

Mowa w życiu człowieka stanowi podstawowe urządzenie w komunikowaniu się, zdobywaniu informacji oraz nawiązywaniu kontaktów społecznych. Dobrze rozwinięta mowa ustna stanowi podstawę do podjęcia nauki szkolnej.

Rozwój mowy powinien zakończyć się ok. 6 -7 roku życia. Mowa dziecka 6-letniego powinna być już w zasadzie ukształtowana jednak proces rozwoju języka nadal trwa. Dziecko uczy się nowych wyrazów, wzbogaca swe wypowiedzi wraz z nabywaniem kolejnych doświadczeń i poszerzaniem wiedzy o otaczającej go rzeczywistości.

Dlaczego prawidłowy rozwój mowy jest tak istotny ?

- ▶ Większość dzieci z trudnościami w mówieniu ma kłopoty w nauce, w szczególności w zakresie opanowania nauki czytania i pisania, a także w komunikacji językowej. Wady wymowy powodują:
  - ▶ nieśmiałość,
  - ▶ lękliwość,
  - ▶ poczucie niższości,
  - ▶ brak wiary we własne siły.

Dlatego ważna jest wczesna diagnoza i zlikwidowanie przyczyn zaburzeń poprzez podjęcie terapii logopedycznej

Właściwości rozwojowe i kompetencje jakie powinno posiadać dziecko rozpoczynające naukę – dojrzałość poznawcza

Dziecko potrafi :

- ▶ skupić uwagę przez dłuższy czas na tej samej czynności (15-20 minut) ;
- ▶ słuchać uważnie i reagować na polecenia nauczyciela, a także umieć je wykonać zgodnie z podaną instrukcją ,
- ▶ wyrażać swoje myśli, spostrzeżenia, odczucia bądź potrzeby ;
- ▶ poprawnie komunikować się z innymi osobami oraz wyraziście artykułować głoski, sylaby, wyrazy i zdania ;
- ▶ uczestniczyć w rozmowie oraz przestrzegać elementarnych zasad kultury słuchania i mówienia ;

Właściwości rozwojowe i kompetencje jakie powinno posiadać dziecko rozpoczynające naukę – dojrzałość poznawcza c.d.

- ▶ doprowadzić do końca rozpoczętą pracę ;
- ▶ określić i zastosować stosunki przestrzenne ;
- ▶ łączyć ze sobą takie same proste symbole i formy graficzne ;
- ▶ dobierać obrazki w pary ;
- ▶ układać elementy wg wzoru (mozaiki, patyczaki, układanki- przybijanki) ;
- ▶ złożyć obrazek z pociętych elementów wg wzoru i bez wzoru ;
- ▶ opisać słowami obrazek, wymieniając jego elementy, czynności ;
- ▶ ułożyć historyjkę obrazkową złożoną z 3-4 obrazków ;
- ▶ znaleźć około 6-8 różnic na 10 między różniącymi się obrazkami ;
- ▶ klasyfikować przedmioty, figury geometryczne wg jednej lub więcej cech (kolor, wielkość, kształt, przeznaczenie) ;
- ▶ komponować własne układy o powtarzającym się rytmie ;
- ▶ przeliczać elementy w zbiorach różnymi sposobami w zakresie 10 ;
- ▶ porządkować zbiory wg liczebności wzrastającej i malejącej ;
- ▶ posługiwać się liczebnikami głównymi 1-10 i określić liczebnikiem liczbę elementów ;
- ▶ rozpoznać i nazywać podstawowe figury geometryczne ;
- ▶ odwzorować proste szlaczki, litery i cyfry lub inne znaki ;
- ▶ wskazać brakujące elementy w rysunkach ;
- ▶ odwzorować zbiory za pomocą liczmanów, znaków graficznych ;
- ▶ posługiwać się określeniami czasu (pory dnia, dni tygodnia, pory roku).

Rozwój emocjonalny i społeczny

- ▶ Jest bardzo ważny w rozwoju dziecka
- ▶ Jego poziom decyduje o tzw. niezależności psychicznej dziecka
- ▶ Umożliwia dziecku adaptację w przedszkolu i szkole – odnalezienie się w zespole klasowym
- ▶ Decyduje m.in. o: odporności na stres, umiejętności wyrażania emocji i ich kontroli, wrażliwości na emocje innych, motywacji do pracy i wytrwałości w niej, doprowadzaniu rozpoczętych zadań do końca, podporządkowanie się obowiązującym normom i zasadom, nawiązywaniu kontaktów społecznych

Rozwój emocjonalny i społeczny

- ▶ Jest bardzo ważny w rozwoju dziecka
- ▶ Jego poziom decyduje o tzw. niezależności psychicznej dziecka
- ▶ Umożliwia dziecku adaptację w przedszkolu i szkole – odnalezienie się w zespole klasowym
- ▶ Decyduje m.in. o: odporności na stres, umiejętności wyrażania emocji i ich kontroli, wrażliwości na emocje innych, motywacji do pracy i wytrwałości w niej, doprowadzaniu rozpoczętych zadań do końca, podporządkowanie się obowiązującym normom i zasadom, nawiązywaniu kontaktów społecznych

O tym czy prawidłowo ukształtuje się sfera emocjonalna i zachowanie społeczne, decyduje wiele czynników m. in.:

- ▶ relacje między członkami rodziny
- ▶ odpowiednie kierowanie rozwojem emocjonalnym i społecznym dziecka przez dorosłych
- ▶ stosowanie odpowiednich i spójnych metod wychowawczych już od momentu przyjścia dziecka na świat
- ▶ prawidłowe wpływy środowisk, w których dziecko przebywa np. przedszkole, plac zabaw

Dojrzałość emocjonalno – motywacyjna

- ▶ Emocjonalność (m.in.: stałość emocji, umiejętność ich regulacji i samokontroli w tym sposób ich uzewnętrzniania, świadomość własnych uczuć oraz emocji innych osób i umiejętność ich nazwania, empatia, odporność na stres)
- ▶ Obowiązkowość
- ▶ Motywacja do nauki

Dziecko dojrzałe do pójścia do szkoły :

- ▶ chce się uczyć, jest ciekawe świata
- ▶ chętnie zdobywa nowe doświadczenia
- ▶ dostrzega korzyści płynące z nauki pod kierunkiem innej osoby
- ▶ posiada pozytywny obraz szkoły
- ▶ rozumie różnice między rolą przedszkolaka i ucznia
- ▶ zna podobieństwa między rolą przedszkolaka i ucznia

Właściwości rozwojowe i kompetencje jakie powinno posiadać dziecko rozpoczynające naukę – dojrzałość emocjonalno - motywacyjna

Dziecko :

- ▶ potrafi opanowywać/kontrolować swoje emocje (szczególnie złość i agresję) oraz ich słowne i ruchowe manifestacje, tzn. że potrafi okazywać emocje w sposób akceptowalny przez innych ludzi np.: w zabawach i w czasie wykonywania różnych zadań nie wybucha łatwo złością, płaczem;
- ▶ stara się hamować takie przejawy emocji jak krzyk, pisk, podskoki, bieganie, szarpanie, bicie, wyzywanie innych;
- ▶ nie zachowuje się impulsywnie w stopniu utrudniającym mu kontakty z innymi dziećmi.

- ▶ potrafi nie okazywać nadmiernego niepokoju i lęku (takiego, który utrudnia mu funkcjonowanie);
- ▶ potrafi chwilę poczekać na nagrodę;
- ▶ radzi sobie w sytuacji porażki;
- ▶ potrafi uspokoić się w sytuacji silnych emocji lub poprosić o pomoc dorosłego;
- ▶ potrafi rozpoznawać i nazywać emocje własne i innych ;
- ▶ potrafi być coraz bardziej świadome przeżywanych własnych przeżyć;
- ▶ rozumie przyczyny odczuwanych emocji (np. wie, co jest przyczyną aktualnie odczuwanego smutku lub złości, radości, zazdrości);
- ▶ rozumie wpływ swoich emocji na innych ludzi,

- ▶ ma ukształtowane uczucia społeczne (współczucie, przyjaźń, współpraca);
- ▶ nie zniechęca się szybko napotkanymi trudnościami
- ▶ jest obowiązkowe i wytrwałe także wtedy, gdy nikt go w danej chwili nie chwali i nie kontroluje;
- ▶ potrafi samodzielnie finalizować rozpoczętą przez siebie czynność, np. rysunek
- ▶ lubi poznawać otaczający je świat, wytrwale badać i dociekać , przejawia zainteresowanie nauką
- ▶ ma poczucie obowiązku i odpowiedzialności za siebie
- ▶ ma adekwatną i stabilną samoocenę.

Dojrzałość społeczna to umiejętność współzycia w zespole, wrażliwość społeczno - moralna, osiągnięcie przez dziecko odpowiednich norm postępowania...

- ▶ Dojrzałość społeczna i moralna nie pojawia się spontanicznie, (nie dokonuje się samorzutnie w wyniku procesu dojrzewania), ale zachodzi w toku rozwiązywania różnych problemów i zadań społecznych, kontaktów z innymi ludźmi, harmonijnej współpracy i w kontrowersjach, pod wpływem oddziaływania różnych środowisk.

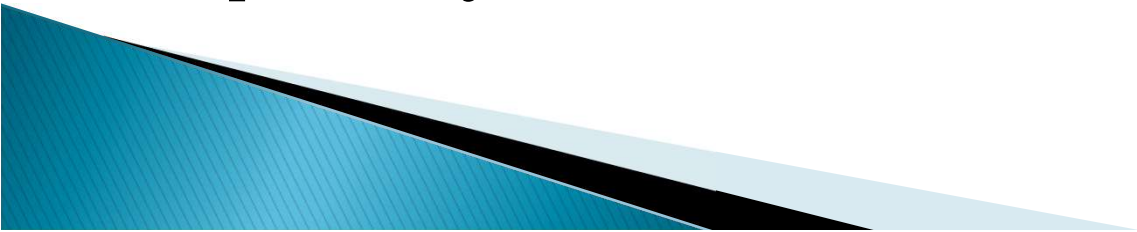
Rozwój moralny to proces przechodzenia przez szereg odmiennych stadiów. Jest on ukierunkowany, dziecko przechodzi je w pewnej określonej kolejności. Przekłada się na coraz lepsze rozumienie norm i zasad. Pozwala regulować relacje z otoczeniem i zaspokajać potrzeby społeczne dziecka.

Dziecko gotowe do podjęcia nauki szkolnej powinno umieć realizować swoje potrzeby w zgodzie z innymi i w sposób akceptowany przez społeczność dorosłych

Właściwości rozwojowe i kompetencje jakie powinno posiadać dziecko rozpoczynające naukę – dojrzałość społeczna

Dziecko m.in. :

- ▶ powinno czuć się częścią grupy, a polecenia kierowane do grupy odnosić do siebie;
  - ▶ powinno umiejętnie nawiązywać kontakty społeczne z rówieśnikami i dorosłymi ;
  - ▶ powinno inicjować kontakty z innymi dziećmi i odpowiadać na ich zainteresowanie;
  - ▶ powinno umieć podtrzymać kontakt, kontynuować rozmowę, (słucha uważnie, zadaje pytania);
  - ▶ potrafi wyrazić swe potrzeby ;
  - ▶ stosuje zasadę wymienności w kontaktach społecznych,
-

- ▶ potrafi bawić się zgodnie w grupie dzieci, współpracować z nimi w zabawie i przy prostych zadaniach;
- ▶ potrafi podporządkować się regułom zabawy, gier;
- ▶ ma zdolność do kierowania się nie tylko swym dobrem, ale dobrem grupy/drugiej osoby (potrafi samo pomagać innym dzieciom, przejawia gotowość takiej pomocy);
- ▶ wie, że przynależność do grupy społecznej oznacza przestrzeganie w niej umów społecznych (np.: czekanie na polecenie , na swoją kolej, dzielenie się, słuchanie i wykonywanie poleceń osoby dorosłej, w tym nauczyciela...)
- ▶ rozumie znaczenie podstawowych norm i łatwych przepisów i dostosowuje się do nakazów i zakazów, zna i stosuje podstawowe zasady zachowania się w różnych miejscach ;
- ▶ potrafi respektować umowy zawarte z innymi ludźmi;
- ▶ zaczyna przejawiać poczucie obowiązku

- ▶ ma poczucie własnej odrębności i ponosi odpowiedzialność za to, co robi i jak się zachowuje;
- ▶ potrafi rozstać się z rodzicami;
- ▶ potrafi zaadoptować się do nowych sytuacji ;
- ▶ jest samodzielne w sytuacji zadaniowej;
- ▶ potrafi skutecznie korzystać z pomocy innych;
- ▶ dba o bezpieczeństwo własne i innych (łączy przyczynę ze skutkiem i przewiduje, co się może zdarzyć);
- ▶ jest samodzielne w czynnościach samoobsługowych;

Co może przeszkadzać w osiągnięciu sukcesu?

- ▶ Zaburzone procesy poznawcze – m.in. trudności w: -
postrzeganiu i klasyfikowaniu - zapamiętywaniu informacji -
koncentracji uwagi, podatność jej na rozproszenie -
hamowaniu własnych reakcji
- ▶ Zaburzona komunikacja językowa
- ▶ Obniżona sprawność ruchowa
- ▶ Niska ocena gotowości szkolnej
- ▶ Niepełnosprawność
(w różnym tego słowa znaczeniu)

- ▶ Trudności emocjonalne, np.:
  - reagowanie w zabawie gniewem, złością, obrażanie się
  - trudności w regulacji własnych emocji
  - łatwo wybuchu złością, płaczem, impulsywność
  - nieśmiałość, wycofanie, nadmierny lęk,
- ▶ przebywanie wyłącznie blisko nauczyciela lub innego dorosłego w stopniu utrudniającym zabawę i naukę w grupie
- ▶ unikanie sytuacji wymagających samodzielności

- ▶ Trudności emocjonalne, np.:
  - reagowanie w zabawie gniewem, złością, obrażanie się
  - trudności w regulacji własnych emocji
  - łatwo wybucha złością, płaczem, impulsywność
  - nieśmiałość, wycofanie, nadmierny lęk,
- ▶ przebywanie wyłącznie blisko nauczyciela lub innego dorosłego w stopniu utrudniającym zabawę i naukę w grupie
- ▶ unikanie sytuacji wymagających samodzielności

Każde dziecko jest inne, jest indywidualnością.

**O dojrzałości do szkoły decyduje harmonijność rozwoju
poszczególnych sfer.**

Dziękuję!